

JAARVERSLAG 2016

OLO VZW

Inhoud

VOORWOORD	4
ONZE VISIE	6
ONZE ORGANISATIE	8
KERNCIJFERS	11
TIERLANTIJN: INCLUSIEVE KINDEROPVANG	16
EEN NIEUW OLO-HUIS IN MECHELEN	19
OLO-huizen: een nieuwe structuur en uitbreiding	20
Het verhaal van Carine* en Arne*	22
NAAR MEER KWALITEIT VAN BESTAAN DOOR STERKERE SOCIALE NETWERKEN	26
ER ZIT EEN PAARD IN ONZE KLAS: HIPPOThERAPIE OP SCHOOL	30
MFC: VRIJHEID DOOR VERTROUWEN EN RESPECT	33
Het verhaal van Yaro*	
VERWACHTINGEN VOOR 2017	37

* Dit zijn fictieve namen, ter bescherming van de privacy van de betrokken personen

VOORWOORD

Voorwoord

2016 staat in ons geheugen gegrift. OLO vzw beleefde haar 85ste verjaardag. Heel het jaar waren er feestelijke activiteiten voor onze cliënten en voor onze medewerkers. We hebben er samen van genoten.

OLO vzw startte in 2016 met inclusieve kinderopvang in Essen, Kapellen en Ekeren. Dit was een belangrijke uitdaging voor heel de organisatie.

Wij geloven toekomstgericht dat een inclusieve samenleving de enige weg is om onze maatschappij humaner te maken. Wij zijn ervan overtuigd dat je hiermee best vanaf een zeer jonge leeftijd begint. Of anders gezegd: "Jong geleerd is oud gedaan."

Als het onderwijs dan ook echt inclusief kan worden, hebben we in Vlaanderen twee structurele voorwaarden vervuld om het vooropgestelde ideaal te bereiken. Daar gaat OLO vzw voor.

Als sociale onderneming zijn wij actief in heel de provincie Antwerpen.

Om dit te benadrukken en omdat de mobiliteit er niet op vooruitgaat, hebben we een nieuw OLO-huis opgestart in de stad Mechelen. Wat wij daar aan dienstverlening hebben ontwikkeld, is mooi beschreven in één van de hoofdstukken in dit jaarverslag.

OLO vzw heeft ook niet stil gezeten in het kader van de op til zijnde intrede van de persoonsvolgende financiering. Het oprichten van het OLO-aanmeldingsteam is daar een duidelijke getuige (of voorbeeld?) van.

U heeft zeker al van hun gehoord. Zij zijn met veel 'goesting' gestart om hun uitdaging, voor iedere aanmelding een concreet perspectief bieden, waar te maken. Zij zoeken op een betrokken en warme manier naar een antwoord op maat.

Dit laatste geldt trouwens voor heel onze organisatie en daar zijn wij best trots op.

Veel leesplezier!

Jean-Pierre Van Baelen,
algemeen directeur

ONZE VISIE

Onze visie

ONZE ALGEMENE MENSVISIE

We vinden onze inspiratie in het humanisme en pluralisme:

Iedere mens is uniek. We geloven in de krachten en mogelijkheden van elke mens om vrij te denken en zelf keuzes te maken. We stellen de eigenheid van de ander centraal.

De mens is een sociaal wezen. Relaties met anderen doen iemands persoonlijkheid ontwikkelen.

We benaderen mensen vanuit een fundamenteel respect. Iedereen kan leren en groeien in zijn tempo en volgens zijn mogelijkheden.

Gerespecteerd worden, greep hebben op het eigen leven en maximaal deelnemen aan de samenleving zorgt voor meer levenskwaliteit.

ONZE VISIE OP ONDERSTEUNING

Op maat en emancipatorisch

We vertrekken vanuit de vraag of een nood van de cliënt en stemmen onze ondersteuning hier continu op af. Cliënten zijn gelijkwaardige partners. We vertrekken vanuit hun krachten en mogelijkheden. We ondersteunen onze cliënt om zijn leven zelf in handen te nemen.

Betrokken en warm

Vanuit een betrokken, aandachtige interesse gaan we in dialoog met onze cliënten. We bouwen een warme en respectvolle relatie uit. We ondersteunen en helpen waar nodig en wanneer mogelijk zetten we een stap terug of opzij.

Doelgericht en systematisch

We stellen samen met onze cliënten doelen voorop om aan te werken. Ook op organisatie-niveau werken we aan vooropgestelde doelen om ons aanbod te optimaliseren. Dit is een continu proces van plannen, uitvoeren, evalueren, bijsturen én borgen. We zetten hierbij onze middelen en medewerkers efficiënt in.

Contextgericht en via gedeelde zorg

We kijken steeds naar cliënten vanuit hun verbondenheid met hun netwerk. We werken samen met en versterken het netwerk.

Vanuit de noden en mogelijkheden van cliënt en netwerk delen we de zorg met mantelzorgers, vrijwilligers, andere lokale en regionale partners in de algemene of meer gespecialiseerde hulp- en dienstverlening.

In functie van de doelgroep bouwen we zorgcircuits uit.

Naar een inclusieve samenleving

Cliënten zijn volwaardige burgers in onze samenleving met dezelfde rechten en plichten. We ondersteunen hen in het deelnemen aan de samenleving. We nemen ook initiatieven om de toegankelijkheid van de samenleving en een positieve beeldvorming rond mensen met een beperking te bevorderen.

Wetenschappelijk onderbouwd en vernieuwend

We gebruiken methodes en technieken die hun doeltreffendheid hebben bewezen. We zoeken hiervoor actief samenwerking met kenniscentra: universiteiten en hogescholen.

We werken aan antwoorden op nieuwe vragen en zoeken naar nieuwe methoden om onze visie op ondersteuning te realiseren.

In een lerende organisatie

We ondersteunen de competentie en motivatie van onze medewerkers. Via vorming en door van elkaar te leren, groeit onze expertise om de beoogde hulp- en dienstverlening te realiseren en flexibel te kunnen inspelen op veranderende noden.

ONZE ORGANISATIE

Onze organisatie

OLO vzw is een sociale onderneming, actief binnen kinderopvang, welzijn, onderwijs, gezondheid en gezin.

Ons centrum begeleidt en ondersteunt kinderen, jongeren, volwassenen en gezinnen.

Wij bieden buitengewoon onderwijs aan meer dan 200 kinderen aan, buitenschoolse opvang op 6 locaties in Kapellen en Brasschaat en inclusieve kinderopvang met 150 voltijdse plaatsen voor baby's en peuters, in Brasschaat, Ekeren, Essen en Kapellen.

Ons centrum ondersteunt en begeleidt 650 kinderen, jongeren en hun gezinnen met zeer uiteenlopende noden, gaande van weinig intensief aan huis tot zeer intensief residentiële.

Verder ondersteunen we een 350 volwassenen met een handicap. Ook hier bieden we mobiele ondersteuning, dagbegeleiding en residentiële verblijf aan.

Samen met onze cliënten en leerlingen (én hun omgeving), streven we naar meer levenskwaliteit in alle domeinen van hun leven. Hun vraag stuurt ons handelen. We willen dat ze zich kunnen ontplooiën en greep hebben op hun situatie.

We werken aan een inclusieve samenleving waarin ook mensen met een beperking of sociaal kwetsbaren vanzelfsprekend een volwaardig burger kunnen zijn en actief deelnemen aan het maatschappelijk leven.

We spelen in op maatschappelijke behoeften in een voortdurend veranderende omgeving. We zetten in op vernieuwing en samenwerking.

We zijn erkend en gesubsidieerd door het Vlaams Agentschap voor Personen met een Handicap, het Agentschap Jongerenwelzijn, het Departement Onderwijs en Vorming en Kind en Gezin.

VOOR WIE HEBBEN WIJ EEN AANBOD?

BABY'S EN PEUTERS in onze inclusieve kinderdagverblijven

KINDEREN IN DE BUITENSCHOOLSE OPVANG

KINDEREN IN HET BUITENGEWOON BASIS-ONDERWIJS:

- + type BA
- + type 3
- + type 9

KINDEREN EN JONGEREN met een:

- + vermoeden van een beperking of een ontwikkelingsrisico
- + gedrags- en/of emotionele stoornis
- + ontwikkelingsstoornis zoals autisme-spectrumstoornis
- + leerstoornis

al dan niet in combinatie met een normale begaafdheid of een lichte tot matige verstandelijke beperking.

VOLWASSENEN met een:

- + gedrags- en/of emotionele stoornis
- + ontwikkelingsstoornis zoals autisme-spectrumstoornis
- + motorische beperking
- + zintuiglijke beperking
- + meervoudige beperking
- + niet-aangeboren hersenletsel

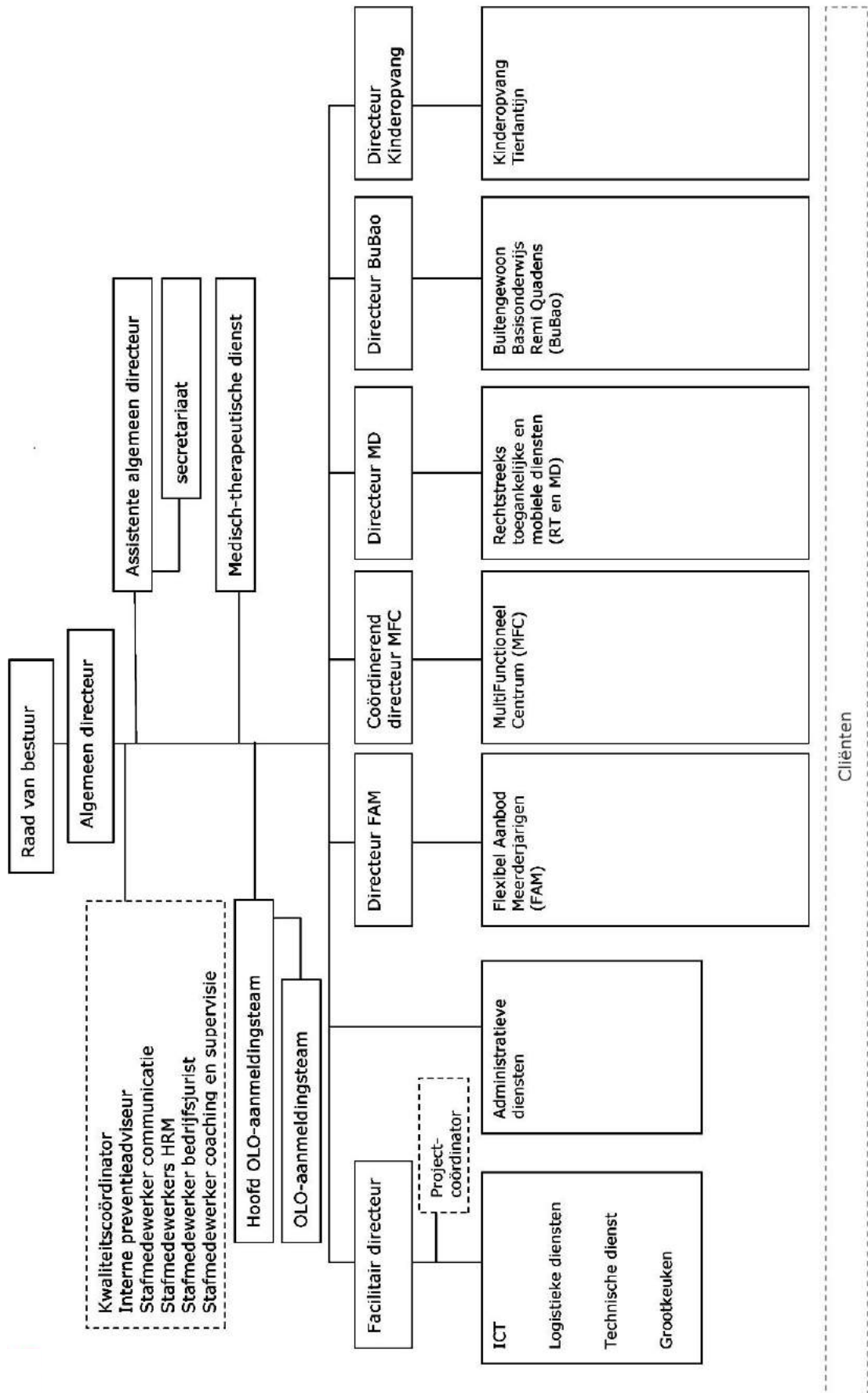
al dan niet in combinatie met een normale begaafdheid of een lichte tot matige verstandelijke beperking.

VOLWASSENEN met vragen rond psychosociale problemen.

GEZINNEN:

- + gezinnen met opvoedingsvragen
- + gezinnen in een moeilijke opvoedingssituatie

ORGANIGRAM

KERNCIJFERS

Kerncijfers

EEN OVERZICHT VAN HET AANTAL BEGELEIDINGEN IN 2016, PER AFDELING:

AFDELING	AANTAL BEGELEIDINGEN
TIERLANTIJN	421
KINDERDAGVERBLIJVEN	115, op 68 voltijdse plaatsen
BUITENSCHOOLSE OPVANG	306, op 75 plaatsen 100% capaciteit
VERBLIJF	382 + 1 (PVC)
KINDEREN EN JONGEREN	254
JONGVOLWASSENEN	18
VOLWASSENEN	110 + 1 (PVC)
DAGBESTEDING VOLWASSENEN	86 + 1 (PVC)
DAGCENTRUM	34
BEGELEID WERKEN	24 + 1 (PVC)
OTWEE (IN DE ANTWERPSE GEVANGENIS)	28
AMBULANTE EN MOBIELE BEGELEIDING	946 + 2 (PVC)
KINDEREN EN JONGEREN	806
rechtstreeks toegankelijke diagnostiek en begeleiding	489
begeleiding via het VAPH	72
Diagnostiek via het VAPH	41
Begeleiding via Jongerenwelzijn	186 + 18 crisisinterventies
VOLWASSENEN	140 + 2 (PVC)
LUDENTIA VRIJE TIJDSBEMIDDELING	427
VRIJETIJD SAANBOD	397
VRIJETIJDSBEMIDDELING	30
PA- DIENST	20 + 5 knelpunt dossiers

BEZETTINGSGRAAD VAN DE BASISCHOOL VOOR BUITENGEWOON ONDERWIJS REMI QUADENS:

schooljaar	Type BA	Type 9	Type 3	GON	Totaal
2015-2016 (telling op 1 februari 2016)	111	19	74	20	224
schooljaar	Type BA	Type 9	Type 3	GON	Totaal
2016-2017 (telling op 1 februari 2017)	115	28	67	20	230

ENKELE GEGEVENS OVER HET AANTAL MEDEWERKERS BIJ OPENLUCHTOPVOEDING:

Op 31 december 2016 waren er 527 medewerkers in dienst. In dit cijfer is iedereen meegeteld, ook medewerkers van wie de arbeidsovereenkomst langdurig geschorst is en waarvoor een vervanger is aangeworven.

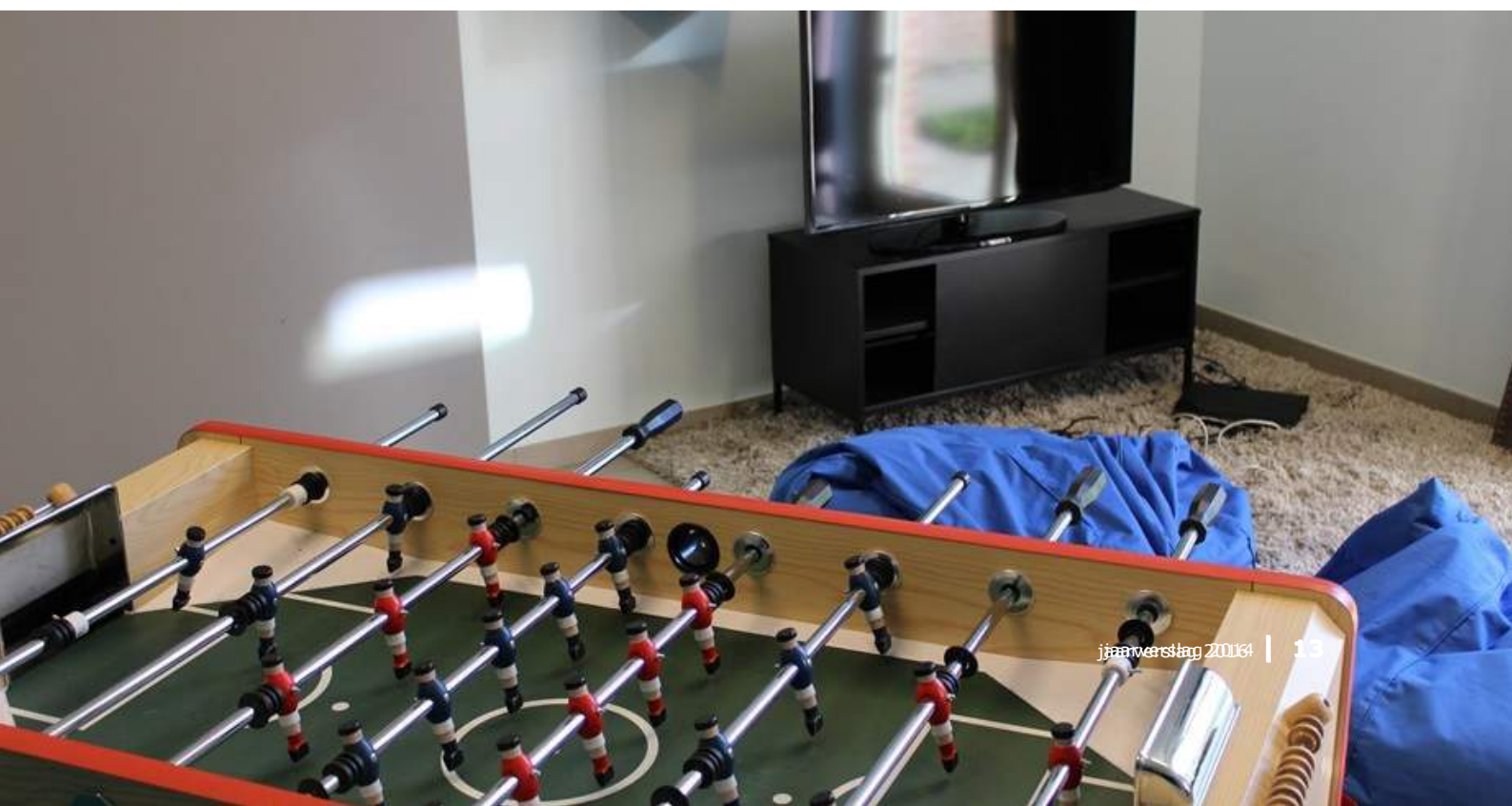
De duidelijke toename ten opzichte van vorig jaar heeft te maken met uitbreiding van de werking.

Er kwamen 105 medewerkers nieuw in dienst

- + 55 medewerkers met tijdelijke contracten
- + 50 medewerkers met een contract van onbepaalde duur (waaronder 16 via overname-overeenkomst omwille van fusie)

70 medewerkers gingen uit dienst:

- + 5 medewerkers gingen met pensioen waarvan 1 in brugpensioen
- + 4 medewerkers verlieten de organisatie wegens medische overmacht
- + 31 medewerkers namen zelf ontslag of gingen in onderling akkoord uit dienst
- + 6 medewerkers werden ontslagen
- + 24 medewerkers hun tijdelijk contract liep af

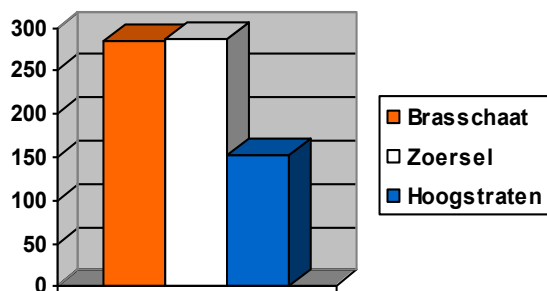
TOT SLOT NOG WAT CIJFERS OVER ONZE OPVOEDINGSWINKELS:

Opvoedingswinkels Brasschaat, Hoogstraten en Zoersel

In totaal werden er in de drie winkels en alle opvoedingspunten samen **724 vragen** gesteld.

Dat zijn er 14 meer dan in 2015.

Brasschaat kreeg 285 vragen, Hoogstraten 153 en Zoersel 286.

De meeste mensen stappen nog binnen in de winkel of het opvoedingspunt voor een gesprek.

In Zoersel en Brasschaat zijn het aantal telefonische vragen of per mail gestelde vragen nagenoeg gelijk aan elkaar.

In Hoogstraten worden er beduidend meer vragen per mail gesteld. Mogelijks komt dit door de website van het Huis van het Kind waar men de mogelijkheid biedt een vraag per mail te stellen.

Deze vragen over opvoeding worden door de medewerkers van de opvoedingswinkel beantwoord.

Opvoedingspunten

Het aantal beschikbare uren voor opvoedingsondersteuning verschilt van gemeente tot gemeente. Daarom geeft het geen juist beeld om absolute aantallen over de gemeentes heen te gaan vergelijken.

Zowel in de regio Brasschaat als in de regio

REGIO BRASSCHAAT	2015	2016
ESSEN	14	12
KALMTHOUT	12	16
KAPELLEN	16	26
SCHOTEN	18	13
STABROEK	19	21
WUUSTWEZEL	10	11
TOTAAL	89	99

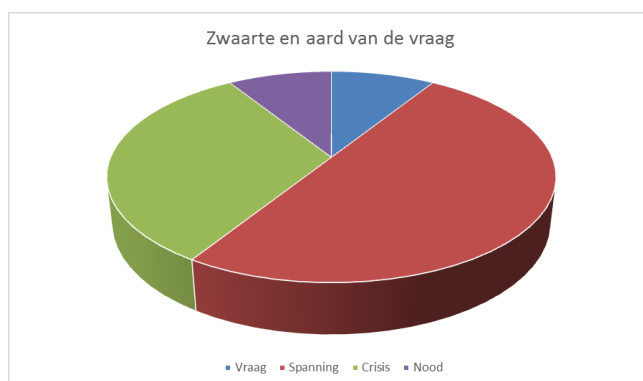
REGIO ZOERSEL	2015	2016
SCHILDE	19	16
MALLE	21	8
ZANDHOVEN	11	25
WIJNEGEM	18	11
TOTAAL	69	60

REGIO HOOGSTRATEN	2015	2016
MERKSPLAS	16	19

Aard van de vragen

We maken bij vragen voor pedagogisch advies een inschatting van de zwaarte of de intensiteit:

- + opvoedingsvraag
- + Opvoedingsspanning
- + Opvoedingscrisis
- + Opvoedingsnood

In 9% van de situaties is de reden waarom ouders binnenstappen, een opvoedingsvraag. Het blijft jammer dat dit zo'n klein gedeelte van de opvoedingsvragen betreft. Er blijft wellicht een drempel om een vraag te stellen en ouders wachten tot er een groter probleem is ontstaan.

In de helft van de situaties die besproken worden, scoren de medewerkers 'opvoedingsspanning'. Dit ligt in dezelfde lijn als vorig jaar.

32% van de vragen betreft een escalerend probleem of opvoedingscrisis.

In 10% van de situaties is er zelfs sprake van een 'opvoedingsnood'. Dit is een stijging ten opzichte van vorig jaar. Het betreft ernstige situaties waar verdere hulpverlening geïnstalleerd dient te worden.

Lezingen en vormingsavonden

Mensen blijven steeds beter de weg vinden naar de (gratis) lezingen en vormingen die de opvoedingswinkels en -punten geven. In 2016 waren het er 1623, dat zijn er 278 meer dan het jaar ervoor.

Vormingen in regio Brasschaat: 864 deelnemers

DATUM	PLAATS	THEMA	AANTAL
1/03/2016	Kapellen	Omgaan met kinderen, jongeren en hun angsten	36
3/03/2016	Stabroek	Da's straf zo'n beloning	58
14/03/2016	Brasschaat	Scheiden en verbinden	23
17/03/2016	Wuustwezel	Groot worden doen ze vanzelf, luisteren niet altijd	99
7/04/2016	Wuustwezel	Leerstoornissen	35
12/04/2016	Schoten	Tieners en ouders, hoe combineren we dat?	19
12/05/2016	Essen	Hotel Mama	18
9/06/2016	Kalmthout	Sociaal vaardig	22
26/09/2016	Kapellen	Alles over het potje	39
11/10/2016	Essen	Stimuleren sociale weerbaarheid tieners	13
18/10/2016	Brasschaat	Opvoeden van drukke kinderen	35
7/11/2016	Kalmthout	Gevoelig en hoogbegaafd	129
8/11/2016	Wuustwezel	"ikandani"	94
9/11/2016	Brasschaat	ASS en eetproblemen	51
23/11/2016	Stabroek	Geweldloos verzet tieners	39
8/12/2016	Schoten	Kinderangsten	57
12/12/2016	Schoten	Leven met een beperking in het gezin	52
19/12/2016	Brasschaat	Kinderen, rouw en verlies	45

Vormingen in regio Hoogstraten: 355 deelnemers

DATUM	PLAATS	THEMA	AANTAL
16/02/2016	Merksplas	Eigen baas over je gedachten. Leer kinderen positief denken	94
22/03/2016	Hoogstraten	De kracht van positief opvoeden	24
12/04/2016	Hoogstraten	Zelfzekere, competente kinderen opvoeden	28
26/04/2016	Hoogstraten	Veerkrachtige kinderen opvoeden	16
21/09/2016	Hoogstraten	Als kleine kinderen groot worden...en gamen	4
27/10/2016	Hoogstraten	Een puber in huis, hoe communiceer je ermee?	23
12/10/2016	Baarle-Hertog	Moet mijn kind nog luisteren?	48
28/11/2016	Merksplas	Leven in een nieuw samengesteld gezin	21
30/11/2016	Hoogstraten	Opvoeden zonder straffen of belonen	97

Vormingen in regio Zoersel: 404 deelnemers

DATUM	PLAATS	THEMA	AANTAL
24/02/2016	Malle	Weerbaarheid bij kinderen	39
9/03/2016	Brecht	Gezin in evenwicht	25
21/04/2016	Schilde	Geweldloos verzet	41
3/05/2016	Wijnegem	Ik was 10 in 2015	19
19/05/2016	Zoersel	Kinderen en seksualiteit	23
26/06/2016	Zoersel	voeden? Nee, opvoeden!	34
15/06/2016	Zandhoven	Die andere puber, de peuter-kleuter	42
28/09/2016	Schilde	Natuurwandeling voor papa's (en hun kinderen)	7
6/10/2016	Malle	Opvoeden van jongens	45
19/10/2016	Zoersel	(BE)schermen van uw tiener	23
20/10/2016	Brecht	The gentlemom	30
1/12/2016	Zandhoven	faalangst	40
6/12/2016	Wijnegem	Huilbaby's en driftige peuters	20
14/12/2016	Zoersel	Een veilige thuishaven, ook als jongeren uitvliegen	16

Tierlantijn: Inclusieve kinderopvang

Tierlantijn: inclusieve kinderopvang

Begin 2016 startten we in OLO met inclusieve kinderopvang: kinderopvang voor kinderen met én zonder handicap of extra zorgbehoefte.

Op 29 februari opende ons gloednieuw kinderdagverblijf Tierlantijn in Ekeren de deuren. Eerder in het jaar nam OLO ook al vzw 't Zonnetje over: hun kinderdagverblijven in Kapellen en Essen en hun buitenschoolse opvang in Kapellen werden ook Tierlantijn, en dus ook inclusief.

In geen tijd waren de 18 voltijdse plaatsen in Tierlantijn Ekeren ingenomen. Op dit moment zijn er 2 kindjes met een extra zorgbehoefte bij.

Inge Waterschoot, onze directeur kinderopvang, blikt terug op het afgelopen jaar.

Bij de opstart van Tierlantijn Ekeren waren we ambitieus in onze doelstelling naar inclusie. Van de 18 voltijds beschikbare plaatsen wilden wij er 6 openhouden voor baby's en peutertjes met een specifieke zorgbehoefte.

We merkten al vrij snel dat het moeilijker was dan verwacht om net de gezinnen met die kinderen te bereiken. Aan de andere kant was de vraag naar een plaats voor kindjes zonder beperking gigantisch. Dus hebben we de verhouding bijgesteld: van 6 plaatsen naar 2. Je kan moeilijk plaatsen openhouden die niet meteen ingevuld worden, terwijl andere mensen op een wachtlijst terechtkomen...

Wij vangen in Ekeren nu 2 kindjes met een beperking op. In juni 2017 komt er een derde kindje bij. Dat is sowieso wat minder dan we verwacht hadden. We hadden verwacht dat er sneller en meer op dat aanbod zou worden ingegaan. Daarom laten we een studie uitvoeren over hoe het komt dan net die mensen de weg naar een kinderdagverblijf blijkbaar nog niet makkelijk vinden. En zoeken we uit hoe we ons nog beter voor die doelgroep bekend kunnen maken.

We denken en merken in gesprekken dat ouders van een kind met een beperking vaak thuisblijven voor dat kind, of toch zeker tot het kindje een bepaalde leeftijd heeft en dat ze het dan, als voorbereiding op school, nog een tijdje naar een kinderdagverblijf brengen.

Dat is een heel bewuste keuze, natuurlijk. Je kindje met meer nood aan zorg dan een ander kind 'overdragen' aan een kinderdagverblijf, is voor sommige ouders geen evidente stap.

En het is algemeen ook nog onvoldoende bekend dat kinderen met een specifieke zorgbehoefte ook in een gewoon kinderdagverblijf terechtkunnen. Dat is zeker een actiepunt voor ons.

Ingebed in OLO

Het feit dat Tierlantijn onderdeel uitmaakt van het grotere geheel OLO, met zijn handicap-specifieke kennis en expertise is een grote troef.

Het stelt mensen gerust dat we expertise in huis hebben en een aanbod op maat kunnen uitwerken. Daarnet hadden we nog overleg met iemand van een thuisbegeleidingsdienst over een kindje hier: we bekijken samen de ontwikkeling van dat kindje, zo kunnen wij heel nauwgezet op noden inspelen, heel gericht actief gaan stimuleren.

Dat zijn zaken die wij vrij gemakkelijk kunnen aanbieden, omdat Tierlantijn deel uitmaakt van OLO. Als onze medewerkers nood hebben aan handvaten voor de opvang van een kindje met bv. autisme kunnen ze terecht bij collega's binnen OLO.

Op 1 juni 2017 start er ook een orthopedagoog bij Tierlantijn.

Het is niet de bedoeling dat al onze kinderbegeleiders orthopedagogen zouden moeten zijn en per definitie alles moeten weten over alle beperkingen. Dat kan niet.

We bekijken per situatie, afhankelijk van welke nood de kindjes hebben, welke ondersteuning wij best bieden.

En de ouders geven natuurlijk ook handvaten aan. Zij kennen hun kind het best, en zij tonen ons dan hoe zij het aanpakken. Daar is altijd nauw overleg over.

Er is ook samenwerking met andere dienstverleners?

Ja, zo komt er voor één kindje een kinesist langs die hier dan met het kindje werkt. Thuisbegeleiding overlegt ook met ons, en binnenkort hebben wij over dat kindje een multidisciplinair overleg met alle betrokken diensten. Zo kunnen wij ons allemaal op mekaar afstemmen.

Wij merken geen verschil, integendeel...

Als ouders komen kennismaken, vertellen wij dat wij inclusief werken en leggen we uit wat dat inhoudt. De reacties zijn al altijd positief geweest. Veel ouders vinden het een meerwaarde, ook voor hun kindje zonder beperking.

Mensen vinden het gewoon, ze kijken er niet van op als een kindje bijvoorbeeld sondevoeding krijgt. Dat gaat mee door, nadat je het voor het eerst hebt gezien. Dan maakt dat deel uit van het gewone geheel. Zoals een papa het daarnet nog zei: 'ik vind dat wel goed, hoor, dat jullie inclusief werken, maar ik merk het eigenlijk niet eens.' Het is niets speciaals (meer). En dat is wat we willen bereiken. Als kinderen al van kleins af samen zijn met kinderen met een zorgbehoefte, dan vinden ze dat gewoon. Dan gaan ze later ook niet vreemd kijken naar iemand met een beperking. Dat is inclusie: dat de samenleving anders-zijn mee opneemt.

Zo krijg je op achttien jaar mensen die het normaal vinden dat mensen met een handicap in de samenleving thuishoren en niet ernaast.

2017

In 2017 zal Tierlantijn uitbreiden. Vanaf januari komen alle diensten van vzw 't Hemeltje uit Brasschaat mee onder Tierlantijn: dat zijn 2 kinderdagverblijven en 5 initiatieven voor buitenschoolse opvang. En eind 2017 starten we nog een kinderdagverblijf in Merksem, met 32 plaatsen, in een pand dat de stad Antwerpen ons ter beschikking stelt. Zij steunen het concept van inclusieve kinderopvang erg, zoeken mee hoe ze het kunnen uitbreiden, ze geloven erin.

Maak alle kinderdagverblijven inclusief...

Er staan intussen best al veel kinderdagverblijven open voor inclusieve werking, maar weinigen genieten natuurlijk de ondersteuning die wij hebben, door OLO. Een klein kinderdagverblijf kan geen orthopedagoog aannemen... Maar we merken wel oprechte openheid. Zo doet een aantal kinderdagverblijven wel al een beroep op outreach vanuit de gehandicaptensector.

Als we dromen van een inclusieve samenleving, wil dat zeggen dat we ons als groep zo organiseren dat elk individu er een plek in kan hebben. Men verwacht dan niet meer van die ene persoon dat hij of zij zich aanpast. Het is de groep die zich moet aanpassen. Als je dat wil realiseren, moet je starten met inclusieve kinderopvang en inclusief onderwijs. Jong geleerd is oud gedaan...

Dienst-en Begeleidingscentrum
OPENLUCHTOPVOEDING VZW

OLO

CENTRUM VOOR LEERLINGBEGELEIDING

CAMPUS HBO5

Een nieuw OLO-huis in Mechelen

OLO-huizen: een nieuwe structuur en uitbreiding

OLO beschikt over verschillende regionale huizen voor ambulante en mobiele hulpverlening. De huizen in Antwerpen, Brasschaat en Zoersel bestaan al een aantal jaar, in februari 2016 kwam daar nog een OLO-huis in Mechelen bij.

Wij polsten naar het waarom en hoe bij Chantal Van Overvelt, onze directeur mobiele en rechtstreeks toegankelijke diensten.

Waarom nog een extra OLO-huis?

We wisten dat er in de regio (de 'zuidkant' van de provincie Antwerpen) nood was aan dienst- en hulpverlening zoals wij die bieden vanuit de OLO-huizen.

Om hulpverlening efficiënt en laagdrempelig aan te bieden, is de provincie onderverdeeld in een aantal regio's. Vanuit één locatie een volledige provincie 'coveren' is niet efficiënt: niet voor begeleiders, niet voor cliënten. Daarom zijn er 4 regio's: de Kempen, de Voor-kempen, Antwerpen stad en regio Zuidkant: de streek rond Mechelen, Bornem en Klein Brabant.

Vanuit onze huizen in Antwerpen, Brasschaat en Zoersel bedienden wij de eerste 3 regio's al (deels), maar de Zuidkant was van daaruit geen haalbare kaart.

Hoe viel jullie oog op Mechelen?

De verbinding die we daar hebben met het CLB was een goede aanleiding. De samenwerking liep er goed en het CLB van Mechelen was op dat moment aan het verbouwen in het grote pand waar zij gehuisvest zijn. Zij stelden ons voor om er ook onze intrek te nemen.

Een prima plan, zo konden we ineens werk maken van meer verbinding tussen 'onderwijs' en 'welzijn'. Iets waar toch vraag naar was.

Er was in de regio Mechelen ook vraag naar zaken die wij aanbieden: mobiel en ambulant diagnostisch onderzoek bijvoorbeeld, of rechtstreeks toegankelijke outreach rond kinderen en jongeren met GES of ASS. Wij bieden die er aan, in nauwe samenwerking met het CLB. Zo creëren we samen een meerwaarde.

De Augustijnenstraat, waar ons OLO-huis zich nu bevindt, bleek daarboven een uitstekende plek in het centrum van de stad.

Hoe krijg je cliënten in een nieuwe dienst?

Om te beginnen kenden we de noden in de regio. Wij hadden vooraf ook de regionale partners gepolst. 'Wat zou het voor hen betekenen mochten wij ons daar komen vestigen?' We wilden uiteraard niet op zere tenen trappen, maar we kregen eigenlijk alleen maar positieve reacties: ze zagen ons niet als concurrent, maar eerder als aanvulling op hun diensten.

Door de samenwerking met het CLB kregen we eigenlijk al voor de opstart in februari cliënten doorverwezen. We zijn ook heel actief naar overlegfora in de regio getrokken, om er onze werking voor te stellen. De reacties varieerden van afwachtend tot erg enthousiast... Maar dat afwachtende ebde snel weg, we zijn er snel aanvaard als nieuwe partner. Al vraagt het toch wel actief werk om je te gaan positioneren. Maar een jaar na opstart worden we beschouwd als een zinvolle partner in de regio.

Ook in de OLO huizen zelf zijn we ons anders gaan organiseren? We stapten af van specifieke afdelingen met hun eigen benaming zoals VICTORIA, VESTA, ITA.

Dat komt omdat we vinden dat je als cliënt op een makkelijke manier je vraag moet kunnen stellen. Ergens, in een startpunt: ons OLO-huis. Daarnaast willen we ook dat die vraag moet kunnen worden meegenomen, zonder van de ene dienst naar de andere doorverwezen te worden en iedere keer opnieuw je verhaal moeten doen.

Mensen met een vraag hoeven niet zelf te weten bij welke specifieke dienst ze moeten zijn, of binnen welke sector die vraag valt.

Wij willen mensen die een OLO-huis binnenstappen, het zo makkelijk mogelijk maken. Zij hebben een vraag en moeten niet zelf zoeken waar de hulp kan liggen. Wij moeten de vraag horen en goed inschatten en van daaruit zelf op zoek gaan naar gepaste hulp.

Dit sluit ook volledig aan bij de nieuwe manier van aanmelden.

Mensen moeten gewoon weten dat ze bij OLO terecht kunnen. OLO zelf zoekt dan wel uit via welke dienst of soort hulpverlening.

Wij gidsen mensen zo naadloos als mogelijk doorheen ons aanbod. Mensen kennen hun vraag, wij kennen ons aanbod en stellen dat af op de vraag.

Mensen hoeven niet zelf uit te zoeken in welk 'hokje' hun vraag zou passen. Het is aan ons om die vraag te verstaan en te gaan onderzoeken.

Zo kan je een ouder hebben die met een vraag rond het slecht slapen van haar 2-jarig zoontje een OLO-huis binnenstapt. Maar gaandeweg kan een medewerker signalen opvangen die doen denken dat er meer aan de hand kan zijn dan enkel een opvoedingsvraag en dat er ook kind-specifieke factoren een rol kunnen spelen. Het vraagt dan natuurlijk de juiste deskundigheid om de situatie verder af te tasten en te onderzoeken. Wel, die deskundigheid zit ook in hetzelfde OLO-huis.

Wij kunnen die mama dan zeggen 'je hebt recht op een aantal gesprekken met een collega van hier'.

Indien nodig kan na die gesprekken ook diagnostisch onderzoek of mobiele begeleiding worden aangeboden, nog steeds vanuit datzelfde OLO-huis.

Is daarna nog meer gespecialiseerde hulp nodig, dan kan er eventueel nog verder binnen of buiten OLO worden doorverwezen.

In zo'n traject worden mensen quasi naadloos gegidst, vanuit die éne vraag die ze zijn komen stellen.

Dat doen we in samenwerking met partners zoals Kind en gezin, een CLB, ... die heel vaak al signalen opvangen, maar ze zelf niet kunnen capteren.

Als zij die mensen ook op een eenvoudige manier tot bij ons kunnen brengen, dan loopt dat toch allemaal soepeler. En laten we de mensen intussen ook niet los.

Het enige vervelende dat blijft, zijn de wachtlijsten. Het nieuwe concept lost helaas niet het capaciteitsprobleem op, zeker als het om erg gespecialiseerde hulp begint te gaan...

Het verhaal van Carine* en Arne*

Wat betekent thuisbegeleiding voor een gezin? Hoe gebeurt die vraag naar ondersteuning en wat is er soms al aan vooraf gegaan? Hoe beleven ouders het hele proces en op welke manier gaan begeleiders te werk? En wat is het resultaat?

Dat zijn heel wat vragen, waarop mama Carine en thuisbegeleidsters Goedele en Sarah van het OLO-huis Mechelen ons een antwoord proberen te geven. Carine steekt van wal en vertelt ons openhartig over hoe het thuis niet goed liep...

Carine: Een diagnose was er al van in Arne zijn kleutertijd: ADHD, net als bij mijn oudste zoon Thomas, al zijn ze erg verschillend.

Als kleuter deed Arne andere kinderen pijn op school, hij reageerde ook erg impulsief. Op zijn 7e ging ik met hem naar een gedragstherapeut. Maar dat liep niet goed. Arne knikte ter plaatse wel van ja, maar thuis deed hij gewoon zijn ding verder.

Op zijn 9de had hij samen met een oudere schoolvriend een baksteen in een tuin gegooid, waar net een klein kindje aan het spelen was. Die mensen hadden de politie gebeld. Ik schok erg toen die agent aan de deur het verhaal deed. Maar zelf deed die man het wat af als 'ach, mevrouw, kattenkwaad'. Ik stond erop dat die agent Arne hier zelf over aansprak. Arne was wel onder de indruk, maar die man was naar mijn mening niet streng genoeg.

Na dat incident trok ik naar het CLB. Er moest hulp komen. Arne was 9 en over de top aan het gaan. Het CLB verwees door naar het UKJA voor meer diagnostisch onderzoek. De diagnose was duidelijk: Arne had niet alleen ADHD, maar ook ODD (grensoverschrijdend gedrag), en een vrij laag IQ.

Het UKJA heeft me dan doorverwezen naar OLO-huis Mechelen voor thuisbegeleiding, omdat ze er goede contacten mee hadden.

Een half jaar later kwam Goedele van OLO aan huis, voor laagintensieve begeleiding, één keer om de 2 weken. De eerste 3 maanden hebben Goedele en ik vooral kennis gemaakt.

Sarah: Wij benoemen altijd heel duidelijk dat de eerste 3 maanden vooral kennismaking zijn.

Mensen die al lang op de wachtlijst staan, hebben vaak de verwachting: 'nu gaat het meteen gebeuren'.

Terwijl we echt de tijd moeten nemen om elkaar beter te leren kennen, de hulpvraag goed op tafel te krijgen en te horen waar mensen mee zitten en aan willen werken.

Na 7 gesprekken wordt het 'dossier' met de analyse van de hulpvraag binnen het volledige team besproken. We bespreken daar krachten, zorgen en suggesties en nemen dat terug mee naar het gezin.

Na 10 gesprekken stellen wij een handelingsplan op: de specifieke doelen waarrond we gaan werken. Waar willen de ouders rond werken? En bij hoogintensieve begeleiding: ook doelstellingen van de jongere. Soms zijn er ook doelstellingen van de ouders voor de jongere.

Soms kunnen die onrealistisch zijn, het is dan aan ons om hen daarop te wijzen. Als een ouder als doelstelling heeft 'mijn kind zal inzicht krijgen in dit of dat', dan is het aan een jongerenbegeleider om hen erop te wijzen dat we dat niet kunnen garanderen. We kunnen er wel aan werken, maar of dat ook zal slagen?

Goedele: Wij proberen de ouders in die doelstelling naar de jongere ook te betrekken met de vraag 'wat ga jij doen om hem of haar als doelstelling te laten bereiken?' We leggen daar de eigen verantwoordelijkheid van de ouder ook in.

Sarah: En de jongeren zelf moeten ook voor die doelen openstaan. Je kan als ouder bijvoorbeeld willen dat je kind psycho-educatie krijgt rond autisme. Maar als dat kind dat zelf niet ziet zitten of er niet klaar voor is, dan zal je dat doel toch anders moeten benaderen. Hulpverlening forceren werkt meestal niet.

Goedele: Carine kon goed haar angst rond de begeleiding onder woorden brengen: dat ze niet goed wist wat ze kon verwachten. In onze eerste gesprekken hebben we lang stil gestaan bij 'hoe werken wij?'. Als ze daar vragen rond had, namen we er genoeg tijd voor.

Carine: Mijn eerste idee over die thuisbegeleiding was: 'dit is vrij soft'. Maar Goedele heeft toen duidelijk gemaakt dat het niet zo vrijblijvend is, dat er afspraken worden gemaakt in een begeleidingsovereenkomsten. En dat, als de agressie zou aanhouden, er stappen

(teamvergadering, veiligheidsplan, ...) zouden volgen. Goedele kwam om vooral met mij te praten, maar ik heb regelmatig gevraagd dat de kinderen ook mee zouden praten, omdat ze van mij niet zoveel aannemen. Met Goedele erbij was dat anders, dan dachten ze mee en kwamen we wel tot afspraken. Nu ja, Thomas zei aan tafel 'oké', maar deed het dan achteraf niet. Arne op de duur ook niet meer.

Sarah: Als je tegen een muur botst, moet dat met de ouders besproken worden. Als een handelingsbekwame jongere (+ 12 jaar) weigert mee te werken, dan moet je in vraag durven stellen of dit wel de gepaste vorm van hulpverlening is, en of er niet op een ander traject met bv. enkel de ouders moet worden overgeschakeld.. Bij mij is het tot nu altijd wel gelukt om door die weerstand te geraken, maar je moet wel oor hebben naar die weerstand.

Goedele: Bij laagintensieve begeleiding heb je minder doel voor de jongere zelf, maar dan worden die er soms ook wel bij gevraagd aan tafel. Bij pubers kan je daarvoor best afspraken maken: 'we vragen 10 minuutjes van je tijd'. Zelfs de pubers met de grootste weerstand komen mee aan tafel zitten, ook al zeggen ze misschien niet meteen iets. Kijken en luisteren naar hun vraag, daar komen we al ver mee. Dan loopt het wel.

Carine: In die periode was Thomas vooral 's avonds of in het weekend regelmatig agressief. Arne begon dat te kopiëren: roepen, schelden, tegen de deur of de meubels schoppen... Vaak sloot ik mezelf dan huilend op in mijn kamer omdat ze zo heftig tekeer gingen met zijn tweeën.

Sarah: In sommige gezinnen ben je eerder bezig met crisissen te bedwingen dan met de vooropgestelde doelen. Er kan in een gezin zoveel gebeuren dat doelen niet of niet allemaal bereikt worden. Dan proberen we doelstellingen wat kleiner te maken. Bijvoorbeeld van 'we willen weg van die agressie' naar 'rustpunten creëren in het gezin'.

Goedele: Soms denk je als begeleider: 'ik heb het doel misschien te groot gemaakt'. Want je probeert steeds samen met het gezin haalbare doelen voorop te stellen. Maar sommige gezinnen hebben soms net een groot doel nodig, omdat ze zelf in die grote verwachting zitten en bijgevolg zelf tot het besef (moeten) kunnen komen: 'neen, dit doel was te groot'. Hadden wij als begeleiders eerder al blijven aanhouden om dit doel kleiner te maken, dan was de hulpverlening misschien minder vlot verlopen.

Carine: Goedele is hier eens aangekomen tijdens zo een kwaad moment. Zij zei toen 'is het geen tijd dat je een beslissing gaat nemen, contact zoeken voor een opname, voor als het écht niet meer houdbaar wordt?' Goedele is toen bij mij gebleven tot het rustiger werd en totdat ik had gebeld om een opnameplek te reserveren. Anders zou ik het toch uitgesteld hebben.

Goedele heeft toen ook het nodige gedaan om een A-document te regelen voor Thomas, voor intensieve begeleiding bij Vizier. Hij was toen nog 17.

Drie maanden later werd Arne opgenomen in de Hoge Beuken, in de psychiatrie. De begeleiding voor Thomas was nog steeds niet begonnen.

Goedele is toen een tijdje blijven komen om mij op te vangen in verband met Thomas, tot Vizier het overnam. Ik vond dat lastig, dat uitstel. Uiteindelijk was Arne al terug in augustus, voor Vizier werd opgestart voor Thomas, in september. Arne begon toen gelijk ook in een buitengewone basisschool, in een type 3-klas.

De begeleiding is toen overgedragen van Arne naar Thomas. Ik voelde mij toen in de steek gelaten voor Arne.

Intussen was er wel een A-document voor Arne voor aanmelding voor een MPI in geval van nood, en ook voor hoogintensieve begeleiding.

En nog voor de feestdagen was er plaats voor hoogintensieve begeleiding voor Arne. Dat kon nu dus wel samenvallen met de Vizier-begeleiding voor Thomas, omdat Arne via het VAPH erkend was en Thomas niet.

Een dubbele begeleiding is natuurlijk wel pittig. Ik kon uitstellen tot Vizier was afgerond, maar dan zouden we weer achteraan op de wachtlijst belanden. Dat risico wou ik niet lopen. Drie maanden loopt hier nu een dubbele begeleiding. Dat is heel zwaar, 8 uur per week ongeveer. Maar dat moet dan maar...

Ik kon wel al zaken uit de begeleiding rond Thomas doortrekken naar Arne toe, principes van geweldloze communicatie bijvoorbeeld. Ik kan niet alles doortrekken, maar sommige dingen wel.

Ik leer uit al die begeleidingen. Een voorbeeld: Arne wou net voor het slapen gaan nog een ijsje. Maar dat mocht niet van mij. Dan begint hij met z'n voet tegen de stoel te bonken. Onophoudelijk. Ik zeg dan 'Arne, het is tijd om te gaan slapen'. Hij antwoordt 'neen, ik ga niet slapen'. En dan begon de escalatie, ging hij roepen en schelden, de ergste woorden eerst. En dan gaf ik hem een klets in zijn gezicht. Niet om hem pijn te doen, maar om hem te doen stoppen. Maar ik weet: dat helpt niet bij Arne, dan gaat hij helemaal over de rode.

De begeleiding heeft me uitgelegd: 'Arne doet van alles opdat je ZOU reageren. Jij wordt kwaad en dat geeft hem in zijn ogen het recht om daar weer over te gaan, en jou daarop te pakken.'

Ja, als ik erover nadenk, dat klopt. Dat heeft niemand mij ooit zo uitgelegd. Daar kan ik iets mee.

Terugkoppeling naar het team

Goedele: Wij bespreken onze begeleidingen regelmatig op teamoverleg. Het team geeft dan ook suggesties voor aanpak. De bespreking koppelen wij ook transparant terug naar het gezin. Dat moet voor het vertrouwen. Meestal loopt dat goed en aanvaarden mensen wat er gezegd wordt. Soms moet je dingen wel voorzichtig aanbren- gen, om mensen niet kwijt te raken.

Sarah: Het is goed om feedback van het team te krijgen, om bijvoorbeeld niet te hard in het gezin 'ingezogen' te worden. En sommige boodschappen kunnen we ook makkelijker brengen vanuit het team, in plaats van 'ik vind dat'... Het is een kracht, dat team achter je.

De toekomst

Carine: Arne ervaart zijn gedrag zelf ook als een last. Hij wordt ouder, beseft meer, voelt dat we allemaal met (in zijn ogen vaak tégen) hem bezig zijn. Hij wil geen ADHD hebben, hij wil niet 'anders' zijn. Hij wil dat dat stopt.

Het drukt op hem, wij drukken op hem, de maatschappij drukt op hem. Hij krijgt veel negatieve reacties. Logisch, met zo'n gedrag. Maar eigenlijk is hij een bang kind in een stoere bolster. Hoe zou hij zich goed kunnen voelen? Daar ben ik wel wat bang voor, naar de toekomst toe...

Met Thomas loopt het wel beter, die is op zijn pootjes terecht aan het komen. Ik merk de invloed van de begeleiding tussen hem en mij. Vizier loopt binnenkort af, dan zitten de 6 maanden begeleiding erop. Ik voel beterschap, maar we zijn nog niet rond. Maar hij en ik hebben niet meer die zware escalaties. Thomas wordt binnenkort ook 18 jaar. Als er nog hulp zou komen, zal hij dat helemaal zelf moeten willen, bijvoorbeeld begeleid wonen.

Ik heb geleerd van de thuisbegeleiding dat ik de toekomst van de jongens niet onder controle kan hebben. Thomas zal serieus uit zijn pijp moeten komen op school, om erdoor te zijn. Ik kan daar ruzie over maken, maar ik kan het hem niet doen doen...

Hoe ziet de rest van het begeleidings-traject voor Arne eruit?

Carine: De begeleiding via OLO-huis Mechelen loopt nog en hij staat nog altijd ingeschreven voor een dagcentrum en een MPI. Maar voorlopig zie ik dat niet gebeuren. We hebben hoogtes en laagtes, maar de laagtes worden precies wel minder. Ik zie wel evolutie, al is het niet spectaculair snel.

Ik laat hem wel op de wachtlijst staan, dat wel. Maar het is niet mijn eerste plan. Voor mij is het momenteel erg belangrijk dat er met Arne thuis intensief wordt gewerkt. Ik hoop uit de grond van mijn hart dat we het hier samen thuis kunnen redden...

Ik heb het gevoel dat dingen soms binnenkomen en dat hij er iets mee doet. Maar is dat genoeg?

Vooruitgang

Sarah: Vooruitgang kan erg concreet zijn. Bijvoorbeeld: er is een hobby gevonden, of door de methodiek gewelddoos verzet is de agressie verminderd.

Goedele: Het kan ook veel subtieler zijn. Door een uitspraak die een ouder of een jongere doet, bijvoorbeeld. Iets wat jij zelf eerder tegen hen hebt gezegd, dat ze later zelf tegen jou zeggen. Dan heb je een zaadje geplant. En dan is het kwestie van dat te laten groeien.

Carine: Arne zal binnenkort gaan puberen, wat zal dat geven? Hij zoekt grenzen op en gaat er vaak over. Als hij naar het middelbaar gaat, wat komt er op zijn pad? Dat is voor elk kind een vraagteken, maar voor hem vast en zeker... Als er iets slechts passeert, ben ik hem kwijt, vrees ik.

Sarah: Bij hoogintensieve begeleiding zie je dat kinderen vaak toch naar het residentiële moeten doorstromen. Dat zijn gezinnen die vaak al heel wat hulpverlening achter de rug hebben. Dat kan als falen aanvoelen, zowel voor de ouders als voor de begeleiding. Maar het is belangrijk om in te zien dat het voor sommige kinderen dan beter is om een tijd opgenomen te worden. En te beseffen dat je er samen alles aan gedaan hebt in die thuisbegeleiding.

Carine: Voor mij is het momenteel erg belangrijk dat er met Arne wordt gewerkt. Ik heb al wat dingetjes geleerd, ik kan natuurlijk nog veel gebruiken, maar ik heb het gevoel dat ik al wat vooruit geraak. Dus is het voor mij het belangrijkste dat er nu hard met Arne zelf wordt gewerkt. Gewoon, om hem hier thuis te kunnen houden...

Naar meer kwaliteit van bestaan
door sociale netwerken

Naar meer kwaliteit van bestaan door sterkere sociale netwerken

Mensen zijn mensen dankzij andere mensen.

Vanuit die gedachte startten twee jaar geleden een netwerkproject in OLO.

Het doel: bewijzen dat investeren in het sociale netwerk van (volwassen) cliënten een positief effect heeft op hun bestaan. Het vergde een andere manier van werken: begeleiders, verantwoordelijken en de organisatie zelf werden bruggenbouwers van en naar de samenleving. In december 2016 liep het project ten einde.

Klinisch psychologe Ellen De Bie en auticoach Marjan Meyvis werkten twee jaar voltijds samen aan het project. Ze voelden allebei in de praktijk dat er grote behoefte was aan emotionele verbondenheid bij cliënten.

‘Cliënten gaven expliciet en impliciet aan zich eenzaam te voelen,’ vertellen ze.

Vier fasen

De onderzoekers werkten in verschillende fasen aan het netwerkproject:

- + In fase 1 werkten Ellen en Marjan als netwerkbegeleiders van tien cliënten.
- + In fase 2 werden de betrokken begeleiders van deze cliënten gecoacht tot netwerkbegeleiders.
- + In fase 3 kregen alle 85 begeleiders binnen de groep FAM (Flexibel Aanbod Meerderjarigen) deze coaching.
- + In fase 4 werd het netwerkproject ‘overbodig’. De nieuwe manier van werken is verankerd in de organisatie.

Bij het invoeren van deze werkwijze lag de focus op de functie van de begeleiders, ‘belangrijke anderen’ (familie, vrienden, ouders van cliënten) en de organisatie zelf als bruggenbouwers van en naar de samenleving.

‘Concrete handvatten om als bruggenbouwer aan de slag te gaan, vonden we binnen het oplossingsgericht werken’, vertelt Ellen. Daarbij staat de cliënt centraal en speelt zelfregie een grote rol. De begeleider kijkt naar de wensen en de mogelijkheden van de cliënt en zoekt naar oplossingen die de cliënt helpen zijn doel te bereiken.

De brug naar de samenleving kan echter alleen worden gebouwd als de samenleving ook werk maakt van kwaliteit van bestaan. ‘Vanuit de vermaatschappelijking van de zorg willen we naar een gevarieerde samenleving toewerken; een samenleving waarin gelijkwaardigheid en diversiteit centraal staan.’

Buurtvervlechting

Buurtvervlechting is een methode die met deze materie aan de slag gaat. Daarbij worden mensen aan elkaar gelinkt op basis van hun interesses, talenten en mogelijkheden. Buurtvervlechting is voortgevloeid uit de Asset Based Community Development – methode (Abcd-methode). Men probeert hierbij een betrokkenheid te creëren tussen de buurtbewoners, ongeacht leeftijd, achtergrond of herkomst. Centraal hierin staat het ontdekken van aanwezige kwaliteiten en vaardigheden van de wijkbewoners.

Marjan en Ellen hielden buurtvervlechtingsworkshops voor alle begeleiders van de volwassenafdeling en ze namen bewust meer deel aan bestaande activiteiten in de buurt. Werd in OLO iets georganiseerd, dan kregen ook de buurtbewoners een uitnodiging, net als mensen uit het netwerk van de cliënten. ‘Zo konden we kennismaken met de buurt en mensen die later sleutelfiguren kunnen worden in de buurtvervlechting.’

Marjan: ‘Een mooi voorbeeld hiervan was de ‘lichtjeswandeling’ in december. De plaatselijke wijkwerking organiseert elk jaar een kerstwandeling, en omdat er binnen OLO plannen waren om rond hetzelfde tijdstip een lichtjestocht op het domein aan de Miksebaan te houden, dachten we: ‘wat als we die 2 nu eens combineerden?’

De mensen van ons feestcomité nodigden de wijkverantwoordelijken uit en al snel hadden we de 2 concepten ineen gevlochten. Ons domein werd onderdeel van hun wandeling, waar iedereen aan kon deelnemen. Medewerkers en cliënten van OLO stippelden een wondermooi en sfeervol lichtjespad op ons domein uit. Onze cliënten, hun netwerk en een 100-tal buurtbewoners maakten die avond kennis met mekaar en met onze werking’.

Ondertussen is er een werkgroep opgericht die voortvloeit uit de buurtvervlochtingsworkshop met geïnteresseerde begeleiders en cliënten om samen na te denken over verdere acties.

OLO maakt deel uit van het bestaande buurtcomité, en omgekeerd zijn belangrijke sleutelfiguren uitgenodigd om het feestcomité van OLO te komen versterken.

Ellen: 'Zo plannen we voor 2017 al een inclusieve 'start to walk'. Cliënten van onze dagbesteding doen dit al 2 jaar: in 15 weken tijd leerden ze met hun begeleiding wandeltochten te maken van 5 tot uiteindelijk 20 kilometer. 'Waarom het niet uitbreiden naar andere mensen', dachten ze zelf? En dus stelden ze hun initiatief open voor iedereen in Brasschaat. In maart 2017 starten de wandelingen, er is al heel wat interesse voor.

Dat zijn initiatieven die banden smeden: als je 15 weken lang samen kilometers maalt, dan leer je mekaar kennen. Dan krijgen mensen de kans om verder te kijken dan 'de beperking' of 'het gewoon zijn'. En daar kunnen dan weer mooie dingen uit groeien.'

Onderzoek

Als wetenschappelijke ondersteuning van het netwerkproject is bij elke deelnemende cliënt de POS-schaal (Personal Outcome Scale) afgenomen. Dit instrument geeft inzicht in de aspecten van iemands kwaliteit van bestaan.

Het kan op basis van specifieke indicatoren de levenskwaliteit meten.

"Dit blijven we om de vier jaar doen bij alle cliënten. Onze hypothese hierbij is dat investeren in het sociaal netwerk een positief effect heeft op iemands kwaliteit van bestaan.'

Na twee jaar kunnen Ellen en Marjan voorzichtig concluderen dat werken als bruggenbouwer naar de samenleving een positief effect heeft op de kwaliteit van bestaan bij de cliënten. De volgende POS-meting zou dit aan moeten tonen. 'Toch zou het onze hypothese ook bevestigen dat onze organisatorische acties weinig impact zouden hebben op iemands individuele kwaliteit van bestaan, omdat zijn persoonlijke netwerk van veel groter belang is.'

Over het gefaseerd invoeren van de nieuwe werkwijze zeggen de onderzoekers: 'Ook al zijn fase 1 en 2 noodzakelijk om te starten, toch verdienen voornamelijk fase 3 en 4 de meeste tijd en energie. Hoe sneller de materie doorgegeven en eigen wordt, hoe vollediger de implementatie. Het gaat om een evenwicht tussen vertrouwen, loslaten en voldoende structuur bieden.'

Een artikel van ons project 'Mensen zijn mensen dankzij andere mensen' verschijnt in 2017 in meerdere vakbladen.

Een klein, maar mooi voorbeeld van netwerk-uitbreiding...

Een cliënt van de dienst woonondersteuning heeft een konijntje, Flappie.

Onlangs werd Flappie erg ziek en had verschillende keren per dag verzorging nodig. Na een weekendverblijf in de dierenkliniek, kwamen we terecht bij een zeer vriendelijke buurtbewoonster, met een hart voor dieren én mensen! Zij nam Flappie een tijdje bij haar in huis en voorzag hem van de beste zorgen.

Onze cliënt mocht intussen steeds op bezoek komen.

Hij is haar hiervoor zeer dankbaar en kocht dan ook een mooie plant om haar te bedanken.

De buurtbewoonster stelde ook al voor om te helpen in de toekomst bij vragen omtrent het konijn of te zorgen voor opvang tijdens de vakantie.

Momenteel is Flappie weer thuis en werd het netwerk van deze cliënt uitgebreid met een waardevol iemand, die hij zeer dankbaar is!

ER ZIT EEN PAARD IN ONZE KLAS: HIPPOTHERAPIE OP SCHOOL

Er zit een paard in onze klas...

Hippotherapie op school.

In onze basisschool voor buitengewoon onderwijs liep in 2016 een nieuw project met de paarden van de hippotherapie. Een project dat onze leerlingetjes toeliet om op een andere manier naar zichzelf en anderen te kijken. Out of the box denken (voor onze kinderen vaak niet eenvoudig), met behulp van paarden. Weer een nieuw voorbeeld, naast eerder al rekenen of logopedie tussen de paarden, van wat hippotherapie kan betekenen in het onderwijs voor leerlingen met specifieke zorgbehoeften.

Het paardenproject is intussen afgelopen, maar onze leerlingen zijn er nog steeds zo enthousiast over, dat ze samen met hun juf Wendy hun ervaringen voor dit jaarverslag neerschreven...

Hallo, wij zijn de kinderen van klas WDM.

Wij willen jullie graag iets vertellen over onze momentjes bij de paarden. Toen juf Wendy ons vertelde dat wij naar de hippotherapie mochten, stelden we natuurlijk meteen de vraag : "Juf, wat is dit?"

Toen ze ons vertelde dat we met onze klas naar de paarden gingen om te leren, werden we wel heel nieuwsgierig. "Wat gaan wij nu van die paarden leren?", dachten we.

De juf vertelde ons dat we bij de paarden gingen leren samenwerken, problemen oplossen, ... zodat we minder ruzie zouden maken. Dat zag iedereen wel zitten, dit hippohoppen. Hihi, zo werd het genoemd door iemand van onze klas.

Gespannen en zenuwachtig wandelden we de eerste keer tot bij de paarden. Juf Els, juf Sofie en 4 paarden stonden ons op te wachten. We waren zeer benieuwd wat er ging gebeuren.

We kregen elk een borstel om de paarden te borstelen. We deden dit in groepjes van 2 of 3. Juf Wendy koos steeds de groepjes zodat iedereen met iedereen leerde samenwerken.

Nadien mochten we met ons groepje met het paard wandelen in de piste. Ieder van ons heeft toen grenzen verlegd en ieder deed dit op zijn manier. Want sommigen hadden nog nooit een paard geaaid of geborsteld. Of met een paard rondgestapt. 'Zo'n groot dier, zal dat wel luisteren naar mij?'

Het was intrigerend om te zien hoe ieder van ons met deze situatie om ging en hoe je iedereen zag groeien tijdens dit uur.

De tweede keer waren we al iets meer op ons gemak. We begonnen net hetzelfde als vorige keer: het borstelen van de paarden. Maar Juf Els had nu minder borstels klaar-gelegd, want de oefening was dat we aan elkaar moesten vragen om van borstel te wisselen. Oei, oei, ... Wat bleek dit moeilijk.

In het begin bleven we naar de juffen stappen zodat zij zouden helpen. Na enkele keren begon dit toch te lukken. We hebben zelfs geleerd om afspraken te maken als er niet meteen geruild kon worden.

Na het borstelen kregen we steeds een opdracht waarbij we in groep iets oefenden.

Zoals rondwandelen met het paard en op een beleefde manier de weg uitleggen aan elkaar. Of een parcours ontwerpen waarbij er rekening wordt gehouden met iedereen zijn ideeën. Of die ene keer dat we opdrachtjes moesten doen op het paard. Ja, ja ... OP het paard!

Maar we moesten eerst een manier vinden om te beslissen of we dat opdrachtje wel gingen doen. Zo hebben we ontdekt dat er meer manieren zijn dan "schaar, steen, papier" om te kiezen en dingen te beslissen.

Tijdens al deze opdrachten werden we geholpen door juf Els, Juf Sofie en Ludo. Ook juf Wendy begeleidde een groepje, dat van Charlie, het kleinste paardje.

Spijtig genoeg zijn onze beurten bij de paarden nu voorbij.

Maar tijdens deze 8 keren hebben we toch heel wat geleerd.

We hebben echt ontdekt dat wij wel kunnen samenwerken. We hebben ook tips gekregen over hoe we dingen kunnen beslissen zonder iemand ongelukkig te maken.

Maar weet je wat we ook hebben ontdekt? Dat sommige kinderen anders zijn dan we dachten.

Plots konden ze wel op een rustige manier reageren of spontaan complimentjes geven als iets goed ging. Dat was een fijn gevoel.

Via de paarden hebben we elkaar op een andere manier leren kennen en zijn er andere vriendschappen ontstaan.

Nu is het aan ons om al die dingen die we hebben geleerd te blijven gebruiken tijdens de speeltijd of in de klas.

Bedankt aan de paarden Charlie, Akkim, Harry, Magic en Appleby!

En natuurlijk ook aan juf Els, juf Sofie en Ludo...

A full-page photograph of a skateboarder in a white tank top and grey pants performing a trick on a concrete ramp. The skateboarder is captured mid-air with arms outstretched. The background shows a lush green park with trees and a clear blue sky. A long shadow of the skateboarder is cast on the ground in the foreground.

MFC: VRIJHEID DOOR VERTROUWEN EN RESPECT

MFC: vrijheid door vertrouwen en respect

Yaro* is een jongen van 16 uit leefgroep Lange Wapper 2. Toen hij hier 4 jaar geleden aankwam, liep het niet bepaald makkelijk. Vier jaar later geniet Yaro enorm veel vrijheid. En die heeft hij zelf verdiend.

Yaro, hoofdbegeleider Wouter en individueel begeleidster Tabitha vertellen samen zijn verhaal. Een verhaal over vertrouwen en respect, over regeltjes in vraag durven stellen en jezelf durven openstellen. Over het beste in jongeren naar boven halen en niet geloven dat internaatskinderen 'toch maar internaatskinderen' zijn.

Yaro: Ik kwam hier indertijd aan als ventje van 12 jaar. Ik had toen een beetje het label 'agressief'. Tot die tijd had ik een moeilijke jeugd.

Wouter: De komst van Yaro in onze leefgroep, een jaar of vier geleden, was niet makkelijk. Hij kwam uit een gezinsvervangend tehuis, waar hij met 2 broers en een zus samenleefde.

Tabitha: Dat is een andere setting dan een leefgroep, meer huiselijk. En hij had er zijn broers en zussen bij zich. Logisch dat naar hier komen voor hem een erg zware verandering was.

Yaro: Hier terechtkomen, was wennen. In mijn ogen zaten in deze leefgroep allemaal grote jongens. Een hevige groep ook, vond ik. Er waren goede momenten, maar ook veel slechte. Ik werd door de grotere jongens gepest. Tegen het einde van dat jaar gingen er wel veel jongens weg. Maar dat is nu eigenlijk allemaal voorbij. En draait het hier voor mij best goed.

Wouter: Het heeft tijd gekost om zijn vertrouwen te winnen. Dat is bij de meeste jongeren wel zo, maar bij Yaro was het zeker het geval.

Tabitha: Vertrouwen winnen doe je door je open te stellen voor de jongeren. Door hen ruimte te geven, binnen de grenzen die er zijn. Vrijheid geven als we voelen dat ze die aankunnen.

Yaro: In onze leefgroep liggen alle slaapkamers in één gang, behalve mijn slaapkamer. Ik slaap apart. Dat komt doordat ik 16 jaar ben en dus één van de oudste jongens hier.

Volgend jaar ga ik op studio wonen. Nu al een afgezonderde slaapkamer krijgen is al een beetje wennen aan meer alleen wonen. Wat uitproberen, dus... Ik vind dat wel tof.

Ik ben een van de jongeren die hier heel veel mag. Ik heb heel veel vrijheid. Ik heb al 3 jaar een vriendin waar ik veel naartoe ga. En mijn hobby's zijn karate en stunt-steppen. Als het goed weer is, ben ik elke dag wel aan het steppen. Meestal in het stadspark in Antwerpen, dat is mijn plekje...

In de leefgroep vinden ze het wel goed dat ik dat doe. Ik mag hier vaak weg, tot 's avonds laat soms. Dat vind ik uiteraard plezant. In deze leefgroep kan en mag veel, op voorwaarde dat je respect toont. Hier hebben wij echt een band met de opvoeders. De opvoeders vinden dat erg belangrijk en wij ook. Want dan kan je praten met mekaar, ook over je problemen.

MEE REGELS BEPALEN

Wouter: Wij geven hier vrijheid door jongeren mee verantwoordelijkheid te geven. Wij hanteren in onze leefgroep een eerder bijzondere aanpak. Onze jongeren mogen mee de regels bepalen. Zij krijgen inspraak in wat hier de afspraken zijn. Niet altijd simpel, maar het werkt.

Het is eigen aan jongeren om tegen 'regels' in opstand te komen, om vastgelegde dingen in vraag te stellen: 'waarom moet iets zo of zo?', 'wie zegt dat het zo moet?'. Wij willen onze jongeren de kans geven om groepsregels mee te bepalen.

Yaro: Dat is beter dan allemaal regels die vastliggen en waar niets aan mag veranderen. Wij mogen elke dinsdag beslissen over de regels binnen de groep. Zo moesten wij vroeger in het gebouw pantoffels aandoen en dat vonden wij nogal vervelend.

Wij hebben gevraagd of we die regel konden afschaffen en in huis gewoon onze schoenen mochten aanhouden. Dat mocht. Eerst voor een week, en als het goed liep zelfs langer. En we lopen hier nog altijd met onze schoenen aan!

Wij bepalen mee, de opvoeders bepalen niet alles alleen. Dat is fijn.

Tabitha: Wij geloven als begeleiders in dit systeem, al is het ook niet altijd evident. Neem nu die regel 'binnen draag je geen schoenen'. Een punt waar wij als begeleiding erg strikt in waren, omwille van hygiëne en orde, maar dat was net iets wat onze jongeren verschrikkelijk vonden. Wel, ze hebben hun slag thuis gehaald. Die regel is gesneuveld, ze lopen nu heel fier met hun schoenen door de leefruimtes. Propere schoenen, dat wel...

Door onze jongeren hebben wij ook geleerd om 'universele regels' anders te bekijken. Waarom zijn ze er? Wat is hun doel?

VRIJHEID VERDIENEN

Wouter: Daarnaast werken wij ook met een systeem van 'sterren' verdienen of kwijtspielen. Elke avond bekijken wij als begeleiders samen hoe de dag voor elke jongere is geweest. Verliep die goed, dan krijgen ze een ster. Gedroegen ze zich niet oké, dan niet.

Wij vinden het erg belangrijk om dit minstens met 2 begeleiders samen te bepalen, en elke dag opnieuw. Dat geeft eerlijke kansen, vinden wij.

Aan dat systeem koppelen wij 'vrijheid'. Yaro bijvoorbeeld, doet het zo goed dat hij quasi altijd zijn ster verdient. En daarom krijgt hij ook veel vrijheid. Zo spreekt hij veel buitenshuis af met vrienden: skaten in het stadspark in Antwerpen bijvoorbeeld, of afspreken met zijn vriendin.

Hij mag veel in vergelijking met sommige andere jongeren. Maar hij heeft dat vertrouwen tot nog toe ook niet beschaamd.

Yaro: In deze leefgroep heb ik mezelf eigenlijk gevonden. Ik heb vertrouwen gewonnen van de opvoeders, door te laten merken dat ik het aankan om wat vrijheid te hebben. Zij hebben me eigenlijk heel veel vrijheid gegeven, iets wat niet zoveel jongeren mogen. Ik mag dat wel. Dat vind ik erg tof.

Natuurlijk moet ik me wel inzetten voor school. Ik volg basismechanica, draaien en frezen en CNC bewerking en ook nog algemene technieken voor lassen. Ik zit in het vierde middelbaar.

Het loopt wel goed. Af en toe is het wat zoeken met de leerkrachten. Ik zit al 4 jaar op die school, maar elk jaar zijn het nieuwe leerkrachten en dan moet je weer een nieuwe band opbouwen.

OP EIGEN BENEN

Yaro: Ik heb eigenlijk niet zo veel vrienden, maar ik heb wel 4 goede vrienden. Vrienden waar ik op kan rekenen. Vrienden die, als ik ermee afsprek, ook afkomen. Ik ben blij dat ik zo'n vrienden heb.

Mijn vrienden komen niet hier naar de leefgroep. Ze weten wel dat ik hier verblijf, maar ik spreek liever af hierbuiten. Dan kunnen we samen skaten, lachen, naar de McDonalds, ...

Ik zou al mijn hobby's niet kunnen doen en mijn leven zoals het nu is niet kunnen leven, als ik niet zo'n toffe pleegouders had.

Je moet weten, ik heb hier op de lagere school gezeten (de buitengewone basisschool Remi Quadens) en mijn juf van toen is intussen al een paar jaar mijn pleegmama. Dat is leuk. Om de 2 weken ga ik er in het weekend naartoe.

En binnenkort ga ik dus op studio wonen. Ik zit daar eigenlijk al wel even op te wachten. Ik kijk er naar uit, maar tegelijk zie ik er ook tegenop. Je zit ineens alleen. Je moet ook wel beseffen: je moet ineens op je eigen benen staan...

In het begin zal ik nog wat steun krijgen vanuit de groep, verwacht ik, maar ik zal het wel zelf moeten waarmaken...

Wouter: De overgang naar de studio's zal niet zo makkelijk zijn voor Yaro, vermoeden we.

Oké, hij functioneert al vrij zelfstandig, maar op studio leven is toch nog iets anders. Er is wel begeleiding, maar helemaal anders dan in een leefgroep.

En wat in zijn geval niet evident zal zijn: hij heeft nog 3 jaar school voor de boeg. Zijn middelbaar afmaken en dan een 7de specialisatiejaar, dat is het plan. Dat is eerder uitzonderlijk in een studio-situatie, begeleiding staat niet gelijk aan studie-begeleiding.

Dus zal hij zelf de discipline en de drive moeten hebben om die studie goed verder te zetten, terwijl hij op eigen benen leert staan. Geen evident traject, hoor. De meeste jongeren op de middelbare school moeten zich op niet veel meer dan school en hobby's focussen. Bij Yaro zal dat anders zijn. Maar we geloven in hem. Hij kan dat.

Tabitha: Belangrijk in dit verhaal is ook het pleeggezin waar Yaro op kan rekenen. Sinds een aantal jaar is een oud-juf van de lagere school van hem zijn pleegouder, samen met haar hele gezin. Yaro verblijft er een tweetal dagen om de 2 weken.

Zij zijn geen vervanging van thuis, maar wel een pleeggezin, goed afgebakend qua afspraken.

Voor Yaro zijn ze een belangrijke steunpilaar. En dat zal waarschijnlijk nog meer het geval zijn als hij op studio gaat.

'MAAR' INTERNAATSKINDEREN? NEEN...

Yaro: Ik hoop dat ik later, na mijn schoolleven, een gezond leven heb. Dat ik gelukkig ben, met een gezin met kinderen waar ik dan kan voor zorgen, zodat zij niet naar een internaat moeten.

Verder wil ik ook een goede job, ik droom zelfs van een eigen bedrijf. Maar eerst moet ik mijn stiel wel goed kunnen... Met dromen alleen gaat het niet lukken...

Ik heb nog één belangrijke boodschap voor dit verhaal. Voor mij is ze toch belangrijk...

Mensen die denken van 'internaatskinderen... Ach, dat zijn *maar* internaatskinderen...' Dat is niet waar.

Je hebt hier nu mijn verhaal. Maar ik ben niet de enige met wie het goed loopt. Dat kan je ook over andere kinderen zeggen die hier verblijven. Ik ben niet de enige die het goed doet. Dat wou ik gewoon even zeggen...

Wouter: Yaro is inderdaad geen alleenstaand geval. Wij hebben nog jongens die het goed doen. Dat klopt. Maar toch is het traject van Yaro bijzonder, hoor. Prachtig om als opvoeder een jongen zo te zien evolueren...

2017...

2017...

Ook voor het nieuwe jaar kondigen zich weer heel wat uitdagingen aan. We beschrijven er hier een drietal...

Onze inclusieve kinderopvang zal gestaag verder groeien. Op 1 januari 2017 wordt vzw 't Hemeltje door een fusie onderdeel van onze OLO vzw.

Hierdoor verdubbelen we meteen de capaciteit in onze kinderdagverblijven, met de komst van 'de Blokkedoos' en 't Zandmannetje' in Brasschaat. Fijn om zo ook aanwezig te zijn in onze 'moedergemeente'.

We voegen door deze fusie ook vijf initiatieven buitenschoolse kinderopvang in Brasschaat toe aan ons aanbod.

En eind 2017 openen we nog een inclusief kinderdagverblijf in Merksem. Hiermee versterken we ons engagement naar de stad Antwerpen en zorgen we er mee voor dat de stad de Barcelona-norm haalt.

Een tweede uitdaging is de herstructurering van ons departement zorg. Die verandering zal in nauw overleg gebeuren met alle betrokkenen. Het doel is ook ons verder aan te passen aan de wijzigende context in het kader van de persoonsvolgende financiering.

Een derde uitdaging is het versterken van ons rechtstreeks toegankelijk aanbod. Hiermee willen we van betekenis zijn voor mensen die zelf nog het grootste deel van zorg op zich nemen en nog geen ondersteuning van het VAPH krijgen.

Door vroeg onze diensten in te zetten, hopen we cliënten en hun netwerk zo te ondersteunen, dat zij samen met hun netwerk deze zorg ook op langere termijn kunnen blijven dragen.

Zo kunnen we bijvoorbeeld ouders tijdelijk ontlasten door kortverblijf voor hun jonge of volwassenen kinderen te voorzien. Ook het rechtstreeks toegankelijk inzetten van onze deskundigheid via outreach is een krachtig voorbeeld van het versterken van het netwerk, waardoor we weer een stap dichterbij een inclusieve samenleving.

U ziet, beste lezer, OLO is 'alive and kicking'...

OLO vzw

Hoofdzetel: Miksebaan 264, 2930 Brasschaat
03/ 633 98 50
openluchtopvoeding@olo.be
www.olo.be

Verantwoordelijke uitgever:
Jean-Pierre Van Baelen

Coördinatie:
Annemie Vandeputte

Met dank aan:

Carine en Arne
Ellen De Bie
Wendy De Meyer
Wouter Lion
Marjan Meyvis
Goedele Schevernels
Sarah Schoors
Jean-Pierre Van Baelen
Annemie Vandeputte
Tabitha Van Kesteren
Chantal van Overvelt
Inge Waterschoot
Yaro
de leerlingen van klas WDM

Diensten- en Begeleidingscentrum
OPENLUCHTOPVOEDING VZW

© 2016, OLO vzw

Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd, opgeslagen en/of openbaar gemaakt, op welke wijze ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van onze organisatie.